

در پی برگزاری جشنواره نقاشی «صلح و دوستی» برای کودکان

بشر دوستی جزو اصول ماست

جشنواره نقاشی «صلح و دوستی» با هدف آشنایی کودکان با مفاهیم مورد نظر جمعیت هلال احمر برگزار شد. جشنواره‌ای که کودکانی از ۵ تا ۱۲ سال از سرتاسر ایران در آن شرکت کردند، حتی کودکان مناطق محروم که توانایی خریدن کاغذ بی خط نداشتند و با همان وسایل اولیه نقاشی‌شان را برای شرکت در این جشنواره فرستادند. به دلیل برگزاری این جشنواره بر آن شدیم تا با سعید بابایی معاونت دانش آموزی هلال احمر در این باره صحبت کنیم.

توضیحاتی درباره جشنواره «صلح و دوستی» و چگونگی برگزاری آن بدهید؟

نمایشگاه نقاشی کودکانی که در مرکز هلال احمر دایر شده، مربوط به جشنواره «صلح و دوستی» است. جشنواره‌ای که با هدف جلب مشارکت بچه‌ها در موضوعاتی که جزو اهداف و اصول جمعیت هلال احمر هستند مانند صلح، دوستی، تفاهم، کرمانسانی و... و همین‌طور آشنایی آنها با فعالیت‌هایی که جمعیت هلال احمر انجام می‌دهد، برگزار شد. آثار ارسال شده به جشنواره «صلح و دوستی» در قالب ۱۲۰ برنامه تلویزیونی در شبکه پویا به نمایش گذاشته شده؛ در هر برنامه ۳۰ اثر نمایش داده می‌شود و یک اثر به انتخاب کارشناسان و روانشناسان برنامه به مرحله بعدی راه پیدا می‌کند. در واقع نقاشی‌هایی که در نمایشگاه در معرض بازدید عموم قرار گرفت و در اختیامیهایی که برگزار شد از آنها تقدیر بعمل آمد، نقاشی‌هایی بود که در این برنامه‌های مختلف به‌عنوان نقاشی‌برتر انتخاب شده‌بود.

به نظر خودتان در برگزاری این نمایشگاه موفق شدید یا با مفاهیم صلح و دوستی رابطه کودکان بیاموزید؟

بله، نکات جالبی در برگزاری این جشنواره با این شیوه وجود داشت، در وهله اول کمیونیتی از ۵۰ هزار کودک ۵ تا ۱۲ سال از سراسر کشور تشکیل شد که در واقع به معنی درگیر شدن ۵۰ هزار خانواده است. چون زمانی که کودک علاقه‌مند به شرکت در جشنواره‌ای می‌شود، از همان مرحله کشیده‌شدن نقاشی خانواده هم به‌صورت معمول با او همراه می‌شوند. در وهله دوم، بدون آن که ما برنامه‌ریزی خاصی در این زمینه داشته باشیم، شاهد مشارکت کودکانی از همه قومیت‌ها، مذاهب و خردفرهنگ‌ها در این جشنواره بودیم. به‌طوری‌که ما در مراسم اختتامیه از اقلیت‌های مسیحی و یهودی، مذاهب شیعه و سنی و حتی از اهالی کشورهای دیگر مانند پاکستان، افغانستان و... که ساکن ایران هستند هم برندگانی داشتیم. این اتفاق باعث شد تا هدف اصلی جمعیت هلال احمر که ایجاد صلح و دوستی بدون توجه به رنگ، مذهب و زبان است در این جشنواره کاملاً نمایان شود. اتفاقاً جشنواره بازتاب بسیار خوبی هم در میان اقلیت‌های کشور داشت، به‌طوری‌که آنها اعلام کردند حاضر هستند در همه فعالیت‌های جمعیت هلال احمر مشارکت فعال‌تری داشته باشند. در وهله سوم در این برنامه هویت‌بخشی به کودکان اتفاق افتاد. در حال حاضر اگر یک نقاشی بخواهد نقاشی‌هایش را به نمایش بگذارد، یک نمایشگاه برگزار می‌کند. در واقع هنر بدون مردم مفهومی ندارد. ما این هویت را به کودکانی در این رده سنی دادیم، نمایشگاهی از آثار آنان را در موزه صلح به نمایش گذاشتیم و در حال چاپ ویژه‌نامه‌ای هستیم که تمام نقاشی‌های رسیده به دستمان در آن چاپ می‌شود تا این جشنواره در خاطر آنها بماند. بنابراین زمانی که بچه‌ها در این سنسین با اهداف و فعالیت‌های جمعیت هلال احمر آشنا می‌شوند در آینده هم بهتر و راحت‌تر با ما همراه خواهند شد. این هم یکی از هدف‌گذاری‌های ما در این برنامه بود.

ارتباط کودکانی که در این جشنواره شرکت کرده‌اند، چطور با هلال احمر ادامه پیدا می‌کند؟ آیا

مستولیت‌های اولیه سازمان صلیب‌سرخ یا هلال احمر نیست چرا که در بعضی کشورها این مسئولیت به ارتش یا اورژانس سپرده شده است و لزوماً صلیب‌سرخ مدعی آن نیست. در واقع بحث اصلی جمعیت هلال احمر و فدراسیون جهانی صلیب‌سرخ، صلح، دوستی و تفاهم است. شاید تاکنون توجه کرده باشید که نام ساختمان مرکزی هلال احمر «صلح» است، چون محور اصلی ما صلح و دوستی است.

یعنی به نظر شما «امداد و نجات» جزو اهداف هلال احمر نیست؟

در واقع «امداد و نجات» در ادامه بحث صلح و دوستی قرار می‌گیرد، ما سراغ «امداد و نجات» می‌رویم چون بشر دوستی جزو اصول ما است. حالا زمانی به افرادی کمک می‌کنیم که درگیر بلایای طبیعی مثل طوفان، زلزله، سیل و... شده‌اند و زمانی هم به کسانی که درگیر سوانح جاده‌ای، تصادف و... شده‌اند.

فکر می‌کنید چرا بحث صلح و دوستی جمعیت هلال احمر زیاد دیده نمی‌شود و «امداد و نجات» پررنگ‌تر شده است؟ علت این رویداد را باید این‌طور توضیح دهیم که وقتی همکاران ما در بخش امداد و نجات به کمک مردم می‌روند، آمار می‌منتشر می‌شود همانند این که جمعیت هلال احمر ۴ هزار نفر را از زیر برف نجات داد، به این تعداد آدم خدمات رسانند و... در حالی که نتیجه جشنواره‌ها یا آموزش‌های ما در راستای رسالت هلال احمر یعنی صلح و دوستی قابل اندازه‌گیری نیست، ما نمی‌توانیم آمار از نتیجه فعالیت‌هایمان منتشر کنیم، چطور می‌شود محاسبه کرد، آشنایی کودکانی با مفاهیم صلح و دوستی در جریان این جشنواره باعث شده تا او از یک بزه‌دور شود؟

۶۶۲۷ تماس بگیرند و خاطرات خودشان را از کمک به دیگران، پدر، مادر، دوست و... باز آشنایی‌شان با جمعیت هلال احمر تعریف کنند تا صدایشان ضبط شود. به این شیوه ما بار دیگر کودکان را درگیر مفاهیم صلح و دوستی کردیم.

شما چطور به ایده برگزاری چنین جشنواره‌هایی دست‌پیدایی کنید؟

تمام ایده‌هایی که در سازمان جوانان و نوجوانان هلال احمر در این جهت برداشت، به‌نظم بسیار مفید و آگاهانه بود. امیدوارم چنین تصمیمات انجام می‌شود، برگرفته از نظرات کارشناسان حوزه‌های مختلف است. به‌علاوه تجربه‌های معلمان و کارشناسان امور جوانان مادر استان‌ها دارند، ترکیب همه اینها تبدیل به طرح‌هایی می‌شوند که به اجرا درمی‌آیند. مثلاً ما در جشنواره نقاشی «صلح و دوستی» از ۳ متخصص کودک ۲ و متخصص نقاشی کودک کمک گرفتیم. یعنی از ۵۰ هزار نقاشی که از سراسر کشور رسید ما به کمک این کارشناسان، نقاشی‌هایی را انتخاب کردیم که به اهداف ما نزدیک‌تر بودند. شیوه برگزاری جشنواره، این‌که چگونه آن را مطرح کنیم تا بچه‌ها درگیر آن شوند هم با کمک نظرات این کارشناسان بود، و گزینه در حال حاضر جشنواره‌های مختلف نقاشی برگزار می‌شود و کسی هم از آنها خبردار نمی‌شود. در واقع ما طی تحقیقاتمان متوجه شدیم برنامه «نقاشی نقاشی» دومین برنامه برطرف‌دار شبکه پویاست و چون بچه‌ها علاقه‌مند به دیدن نقاشی‌هایشان هستند، آن برنامه را دیده و تحت‌تأثیر آن قرار می‌گیرند. اتفاق جالبی که طی برگزاری جشنواره صلح و دوستی افتاد، این بود که در برنامه‌های اول، نقاشی‌های خارج از مسابقه هم به این برنامه ارسال می‌شد اما بعد از مدتی تمام نقاشی‌ها درباره مفاهیم مسابقه ما بود. حتی بعد از پایان جشنواره سازمان‌ها برنامه به ما گفتند که هنوز بالای ۵۰ درصد نقاشی‌هایی که به برنامه ارسال می‌شود مربوط به موضوعات مطرح‌شده در مسابقه صلح و دوستی است.

موضوعی که مطرح کردید، اتفاق مثبتی است، نمی‌خواهید این برنامه را ادامه دهید؟

در حال حاضر برنامه دنبال برگزاری سری دوم این برنامه با موضوع «فرهنگ‌آشتی» برای نوروز ۹۲ هستیم چون مطرح کردن این بحث در فضای عید نوروز که دید و بازدیدها صورت می‌گیرد بسیار مناسب و تأثیرگذار است. می‌خواهیم کودکان سبب شوند تا اگر دلخوری و کدورتی بین خانواده‌ها هست، رفع شود.

کودکان از چه سنی آموزش‌های هلال احمر را دریافت می‌کنند؟

ما اکنون به نام «کانون غنچه‌های هلال» در سال ۸۷ تأسیس کردیم که در این کانون کودکان در سنین ۵ تا ۷ سال با فعالیت‌های جمعیت هلال احمر آشنایی شوند. آیا به این کودکان آموزش «امداد و نجات» هم می‌دهید؟ آموزش ما به دو بخش تقسیم می‌شود بشر دوستی و امداد و نجات. هرچه سن کودکان کمتر باشد، آموزش‌های بشر دوستی پررنگ‌تر است و هرچه سن کودکان بالاتر برود، آموزش‌های امداد و نجات به آنان بیشتر می‌شود. بنابراین بیشتر فعالیت‌هایی که کانون غنچه‌های هلال انجام می‌دهد، بیشتر در زمینه‌های ترویجی است. مثل روز هوای پاک که کانون‌های غنچه‌های هلال در سرتاسر کشور به این مناسبت راهپیمایی کردند یا مثلاً طرحی برای ماه آینده به نام «محله بدون دخانیات» داریم که با تأکید روی بچه‌های غنچه هلال عملی می‌شود. بچه‌ها طی این طرح قرار است سیگار را از بزرگسالان بگیرند و به‌جایش به آنها گل بدهند. اگر من به یک بزرگسال بگویم سیگار نکش، او احتمالاً می‌گوید به تو ربطی ندارد اما زمانی که یک کودک این کار را انجام می‌دهد، تأثیر بسیاری دارد. در بحث امداد و نجات، ما مواردی را را کودکان کار می‌کنیم که آنها را از خطر دور کند. به‌طور مثال در بحث مانور زلزله، ما از یک غنچه‌ها انتظار نداریم کسی را از زیر آوار نجات دهد، انتظار داریم خودش زیر آوار نرود، نترسد و بداند در آن موقع باید کجا پناه بگیرد. یا اگر جایی آتش گرفت یا دستش خون آمد چه کاری باید انجام دهد تا زمانی که پدر و مادر یا امدادگران برسند، سلامت‌ش حفظ شود.

یادداشت

هلال احمر به سراغ کودکان آمد کمبود اتاق‌های فکر مخصوص کودکان

شیم جباری | روانشناس

برگزاری مسابقاتی همانند صلح و دوستی که توسط سازمان هلال احمر برگزار شد، تأثیرگذار است، به‌خصوص در مقطع سنی کودک و نوجوان غیر از ایجاد انگیزه برای آنها و شرکت در یک مسابقه و رقابت برای برنده‌شدن، به نوعی دادن خط فکری و ایجاد دغدغه نسبت به محیط و اتفاقات اطراف است که به‌طور غیر مستقیم به آنها القا می‌شود.

از طرفی دادن چنین ایده‌های انسانی مثل صلح، محبت، کمک‌کردن و... بدون تردید در ذهن کودکان حک می‌شود و چون هنر و در این‌جا نقاشی کردن که بیشتر منظور ما است در حقیقت کاری حساسی است که چه در ابتدای کارهای کودکان و چه در کارهای حرفه‌ای از درون هنرمند می‌جوشد، مطمئناً در ناخودآگاه فرد تأثیر مثبت به‌جا می‌گذارد و نسبت به این مفاهیم حساس‌تر خواهد بود. از این‌جاست که اهمیت انتخاب موضوع و از طرفی کمبود اتاق‌های فکر مخصوص هنر کودکان در آموزش و پرورش یا مراکز کار می‌تواند در این زمینه فعالیت داشته باشد به‌خوبی حس می‌شود.

داشتن چنین برنامه‌ریزی‌هایی در درازمدت تأثیر غیر قابل باور خواهد داشت چرا که کودکان و والدین آنها که گاهی در مناطق دورافتاده و به‌دور از مراکز و شرایط رفاهی و آموزشی هستند که البته در مواردی در همین مسابقه و جشن هلال احمر دیده و از آنان تقدیر شد، حتماً چشم به‌راه دادن برنامه‌ها را راهکارهایی توسط مسئولان هستند.

شخصاً هیچ‌گاه کودکی که در یک روستا طرف کرمان زندگی می‌کند و با پشتکار در این مسابقه شرکت کرد و برنده شد را فراموش نمی‌کنم و از این دست زیاد دارم. دنیای کودکان ما با برنامه‌ریزی‌های تخصصی و مفید توسط افراد آگاه می‌تواند به دنیایی پر از بالندگی و موفقیت و نوعدوستی تبدیل شود زیرا آن‌ها در دست آنان خواهد بود و فهمی که هلال احمر در این جهت برداشت، به‌نظم بسیار مفید و آگاهانه بود. امیدوارم چنین تصمیمات انجام می‌شود، برگرفته از نظرات کارشناسان حوزه‌های مختلف است. به‌علاوه تجربه‌های معلمان و کارشناسان امور جوانان مادر استان‌ها دارند، ترکیب همه اینها تبدیل به طرح‌هایی می‌شوند که به اجرا درمی‌آیند. مثلاً ما در جشنواره نقاشی «صلح و دوستی» از ۳ متخصص کودک ۲ و متخصص نقاشی کودک کمک گرفتیم. یعنی از ۵۰ هزار نقاشی که از سراسر کشور رسید ما به کمک این کارشناسان، نقاشی‌هایی را انتخاب کردیم که به اهداف ما نزدیک‌تر بودند. شیوه برگزاری جشنواره، این‌که چگونه آن را مطرح کنیم تا بچه‌ها درگیر آن شوند هم با کمک نظرات این کارشناسان بود، و گزینه در حال حاضر جشنواره‌های مختلف نقاشی برگزار می‌شود و کسی هم از آنها خبردار نمی‌شود. در واقع ما طی تحقیقاتمان متوجه شدیم برنامه «نقاشی نقاشی» دومین برنامه برطرف‌دار شبکه پویاست و چون بچه‌ها علاقه‌مند به دیدن نقاشی‌هایشان هستند، آن برنامه را دیده و تحت‌تأثیر آن قرار می‌گیرند. اتفاق جالبی که طی برگزاری جشنواره صلح و دوستی افتاد، این بود که در برنامه‌های اول، نقاشی‌های خارج از مسابقه هم به این برنامه ارسال می‌شد اما بعد از مدتی تمام نقاشی‌ها درباره مفاهیم مسابقه ما بود. حتی بعد از پایان جشنواره سازمان‌ها برنامه به ما گفتند که هنوز بالای ۵۰ درصد نقاشی‌هایی که به برنامه ارسال می‌شود مربوط به موضوعات مطرح‌شده در مسابقه صلح و دوستی است.

موضوعی که مطرح کردید، اتفاق مثبتی است، نمی‌خواهید این برنامه را ادامه دهید؟ در حال حاضر برنامه دنبال برگزاری سری دوم این برنامه با موضوع «فرهنگ‌آشتی» برای نوروز ۹۲ هستیم چون مطرح کردن این بحث در فضای عید نوروز که دید و بازدیدها صورت می‌گیرد بسیار مناسب و تأثیرگذار است. می‌خواهیم کودکان سبب شوند تا اگر دلخوری و کدورتی بین خانواده‌ها هست، رفع شود.

کودکان از چه سنی آموزش‌های هلال احمر را دریافت می‌کنند؟ ما اکنون به نام «کانون غنچه‌های هلال» در سال ۸۷ تأسیس کردیم که در این کانون کودکان در سنین ۵ تا ۷ سال با فعالیت‌های جمعیت هلال احمر آشنایی شوند. آیا به این کودکان آموزش «امداد و نجات» هم می‌دهید؟ آموزش ما به دو بخش تقسیم می‌شود بشر دوستی و امداد و نجات. هرچه سن کودکان کمتر باشد، آموزش‌های بشر دوستی پررنگ‌تر است و هرچه سن کودکان بالاتر برود، آموزش‌های امداد و نجات به آنان بیشتر می‌شود. بنابراین بیشتر فعالیت‌هایی که کانون غنچه‌های هلال انجام می‌دهد، بیشتر در زمینه‌های ترویجی است. مثل روز هوای پاک که کانون‌های غنچه‌های هلال در سرتاسر کشور به این مناسبت راهپیمایی کردند یا مثلاً طرحی برای ماه آینده به نام «محله بدون دخانیات» داریم که با تأکید روی بچه‌های غنچه هلال عملی می‌شود. بچه‌ها طی این طرح قرار است سیگار را از بزرگسالان بگیرند و به‌جایش به آنها گل بدهند. اگر من به یک بزرگسال بگویم سیگار نکش، او احتمالاً می‌گوید به تو ربطی ندارد اما زمانی که یک کودک این کار را انجام می‌دهد، تأثیر بسیاری دارد. در بحث امداد و نجات، ما مواردی را را کودکان کار می‌کنیم که آنها را از خطر دور کند. به‌طور مثال در بحث مانور زلزله، ما از یک غنچه‌ها انتظار نداریم کسی را از زیر آوار نجات دهد، انتظار داریم خودش زیر آوار نرود، نترسد و بداند در آن موقع باید کجا پناه بگیرد. یا اگر جایی آتش گرفت یا دستش خون آمد چه کاری باید انجام دهد تا زمانی که پدر و مادر یا امدادگران برسند، سلامت‌ش حفظ شود.

شیم جباری، روانشناس